

SOSIALDEPARTEMENTET
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

200302846	58	
Ans. nr.:	671.0	27.02.04
Avd.:	SAN	Saksnr.:
U.off.:		

Deres ref:

Oslo, 26.februar 2004
Vår ref: DOK-2004-00677

HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I ALKOHOLLOVEN M.M.

Handelens Ølsalgsråd (HØR) er et samarbeid mellom den private og kooperative handel og bryggeriindustrien som har til formål å sikre at det utøves og fremvises ansvarlighet i omsetningen av alkoholholdig drikk således at alkoholomsetningen skjer i tråd med gjeldende regelverk. Dermed er HØR også opptatt av de regler som gjelder, og i eventuell revisjon av disse. På denne bakgrunn vil vi avgi nedenstående uttalelse om forslag til endringer i alkoholloven.

HØR er sterkt opptatt av at salg av alkoholholdig drikk foregår i henhold til gjeldende bestemmelser. Dette gjelder spesielt overholdelse av aldersgrensen og hvordan varene er plassert i butikk. Således bruker vi mellom en og to millioner kroner hvert år på opplysningsarbeid, kurs, informasjonstiltak, osv, rettet mot butikkene og deres ansatte. Gjennom de to konferanser HØR gjennomførte i fjor i forbindelse med introduksjonen av de nye alkoholholdige drikkene, er departementet kjent med det arbeid vi gjør på dette området.

Kommunal styring, saksbehandling og kontroll

Vi har ikke bemerkninger til forslaget vedrørende dagens begrensninger i adgangen til delegasjon i kommunale bevilningssaker idet vi også noterer oss forenklingaspektet.

Imidlertid finnes det mange eksempler på kommuner som utnytter det kommunale selvstyret i slike saker på en svært utilbørlig måte. Eksempelene er kjent fra media, men vi gjengir noen av dem stikkordsmessig:

- En kommune satte som betingelse for å tildele bevilling, at butikkene skulle gjøre sine innkjøp hos de leverandører som kommunen bestemte.
- Flere kommuner ville bare gi bevilling til butikker som forpliktet seg til ikke å selge rusbrus.
- Noen kommuner har truet bevillinghaverne med at dersom ikke rusbrus tas ut av sortimentet innen en gitt frist, så inndras bevillingen.

- En kommune som avvirket sitt ølmonopol, forlangte en ekstra avgift fra de nye bevillinghaverne som skulle kompensere for kommunens manglende inntekter fra monopolet.
- En kommune krevde billigleveranse av øl til et eget arrangement. Dette ble gjennomført med en viss kvantumsrabatt hvoretter kommunen anmeldte butikken til politiet for overtredelse av alkoholloven.

Vi mener at ovennevnte eksempler klart illustrerer at mange kommuner ikke er oppgaven voksen når det gjelder slike saker. På denne bakgrunn regner vi med, og vil be om, at departementet informerer kommunene nøye om hvilket ansvar de har og hva som er gjeldende bestemmelser knyttet til salg av alkoholholdig drikk.

I denne sammenheng viser vi til bestemmelsene om alkoholpolitisk handlingsplan. I utgangspunktet synes vi det kan være hensiktsmessig med slike planer idet de kan sikre forutsigbarhet og klarere linjer i alkoholpolitikken lokalt. Erfaringene så langt gir imidlertid ingen holdepunkter for å kunne hevde at planene virker slik. Som det bl.a. fremgår av eksemplene ovenfor, er mange kommuners alkoholpolitikk kjennetegnet av det motsatte av stabilitet og forutsigbarhet. Skal kravet om et slikt byråkratisk tiltak opprettholdes, mener vi det må stilles krav og veiledning fra departementet om hva planene skal innholde, bindingsgrad, virkemiddelbruk og interkommunalt samarbeid. Spesielt viktig er det at slike planer blir interkommunale slik at vi unngår konkurransevridende tiltak kommunene imellom.

Når det gjelder nye tiltak, så mener vi at disse må begrunnes ut fra erfaringen. Vi er imot ytterligere byråkratiserende tiltak. Det er ingen ting som skulle tilsi at det er behov for at dagligvarebutikkene underlegges krav om intern-kontroll i forhold til kravene i alkoholloven og bevillingen. Vi kan heller ikke se dokumentert behov når det gjelder dagligvarebutikker, for at bevillingsmyndighetene får utvidet kontrolladgang til å omfatte tilgang til virksomhetens lokaler og regnskaper, samt krav om utlevering av vareprøver. Generelt mener vi at alle nye kontrolltiltak må begrunnes ut fra et dokumentert behov. Så lenge det ikke kan påvises gjennom avdekkete avvik, mener vi det ikke er grunn til å forlange tiltak som bare har en byråkratiserende effekt og ingen alkoholpolitisk virkning.

Bevillingssystemet

Vi er enige i at det gjennomføres likebehandling av ulike drikker avhengig av alkoholinnhold.

Departementet viser til et uttalt behov for å øke bevillingsgebyrene og varsler at det vil bli gjennomført fra neste år av. Vi er sterkt skeptisk til dette, og i likhet med angivelige kontrollbehov, må nødvendigheten av å øke gebyrene dokumenteres. I motsatt fall vil gebyrene bli oppfattet som en del av det alminnelige skatte- og avgiftssystemet. Dersom en økning i gebyrene knyttes til, og begrunnes med, kontrollutøvelse i henhold til ovennevnte utvidete og ubegrunnede kontrolladgang, er det ytterligere grunn til å ta avstand fra forslaget.

Vi vil også legge til at både når det gjelder utvidet kontroll og økte gebyrer, er det ikke angitt noen alkoholpolitisk begrunnelse. Dette gir i sin tur grunn til å stille spørsmål om hva som er den egentlige hensikten med disse forslagene.

Det er positivt at bevillingssystemet for import og engrossalg av alkoholholdig drikk avvikes. I dag er dette en ren byråkratisk bestemmelse som ikke har noen betydning for de kontrollopgaver som skal foretas.

Ansvarliggjøring av kjøper

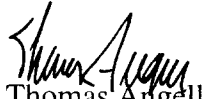
På det møte som ble holdt med berørte interessenter i fjor høst, fremmet HSH forslag om at det bør forbys å kjøpe alkoholholdig drikk dersom man er under fastsatt aldersgrense. Vi er enige i dette. Vår begrunnelse for forslaget er i all enkelthet at mindreårige ikke skal få kjøpe alkoholholdig drikk, og da bør det forbys, slik reglene er i for eksempel England. Det siste eksemplet i opplistingen ovenfor, illustrerer også at kjøper bør tillegges et visst ansvar. Vi mener således at både kjøper og selger har et ansvar. Vi er forbauset over at dette forslaget ikke er kommentert, og ber om at det vurderes.

Reklameforbudet

Vi forstår departementets ønske om å beholde restriksjoner i adgangen til å reklamere for alkoholholdige drikker, men samtidig må norske regler utformes i overensstemmelse med de internasjonale avtaler Norge er part i, spesielt EØS-avtalen. Etter dommen i den såkalte "Gourmet-saken" i Sverige er svensk lovgivning blitt endret slik at forbudet mot alkoholreklame i tidsskrifter er opphevet for så vidt gjelder produkter med alkoholprosent opp til 15 % med henvisning til dette vil vi be departementet revurdere sin beslutning om ikke å endre lovgivningen på dette punktet. Tilsvarende vil vi be om at reglene for så vidt gjelder indirekte reklame revurderes idet det i dag slås ned på reklame for vørterøl fordi produktet er utstyrt med bryggeriets logo.

Vennlig hilsen

HANDELENS ØLSALGSRÅD

Thomas Angell
Daglig leder